

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye Cumhuriyeti'nde temsili demokrasinin temel göstergesi niteliğindeki seçme ve seçilme hakkının tanınmamasına ve halk iradesinin "hukuk kılıfıyla" gasp edilmesine çok kez şahitlik edilmiştir. Tekçi politikalar neticesinde milletvekilleri, belediye eşbaşkanları gayri meşru ve hukuksuz bir şekilde gözaltına alınmış, tutuklanmıştır. Bu ve benzeri uygulamalarla halk iradesi defalarca kez gasp edilmiştir. Demokratik siyasetin önündeki engellerin araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'nci, İçtüzüğü'nün 104'ncü ve 105'nci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Pero Dunder

Mardin Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye'de yıllardır demokratik siyasetin önüne türlü engeller çekilmektedir. Temsili demokrasinin temel göstergesi olan seçme ve seçilme hakkı tanınmamakta, halk iradesi hukuksuz bir şekilde gasp edilmektedir. 1994 yılında 6 DEP milletvekilinin tutuklanması, 4 Kasım 2016'da başlayan siyasi darbe ile 15 HDP milletvekilinin tutuklanması, 2019 yılı sonrasında ise Leyla Güven, Musa Farisoğulları ve Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun tutuklanması bu örneklerden başlıcalarıdır. Son olarak HDP Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in gayri meşru bir şekilde tutuklanması ile birlikte dokunulmazlığının kaldırılması sürecinde de iktidar yetkilileri ve yandaş basının yalan bilgilerle yaptığı propaganda 30 yıldır bu topraklarda halk iradesini tanınmamasının ve demokratik siyasete dönük baskıların neredeyse değişmeden süregeldiğini göstermektedir. TBMM'nin bu konuda inisiyatif olarak araştırma komisyonu kurması elzemdir.

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun üzerinden neredeyse bir asır geçmiş olmasına rağmen demokrasiyi kurumsallaştırdığını ve hatta asgari düzeyde bir demokrasiye bile sahip olduğunu söylemek ne yazık ki mümkün değildir. Bu topraklarda, temsili demokrasinin temel göstergesi niteliğindeki seçme ve seçilme hakkının tanınmamasına, halk iradesinin “hukuk kılıfıyla” gasp edilmesine çok defa şahitlik edilmiştir.

Demokrasi Partisi (DEP) Mardin Milletvekili Mehmet Sincar'ın 1993 yılında faili meçhul cinayetleri araştırmak için gittiği Batman'da uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirmesi ve cinayete dair açılan davanın an itibariyle zamanaşımı riski ile karşı karşıya olması, halk iradesi bir yana yaşam hakkının bile tanınmadığının en açık örneği olarak karşımızda durmaktadır. Tamamını saymanın mümkün olmayacağı kadar çok sayıda irade gaspının arasından kimi örneklerle hafızalardaki yerini bugünkü gibi korumaktadır. Bu örneklerden birisi elbette ki 1991 seçimleriyle parlamentoya giren Demokrasi Partisi milletvekilleri Orhan Doğan, Hatip Dicle, Leyla Zana, Ahmet Türk, Sırrı Sakık ile bağımsız milletvekili Mahmut Alınak'ın 1994 yılında dokunulmazlıklarının kaldırılarak tutuklanmasıdır.

Demokratik siyaset yapmanın önündeki engeller ve seçim barajı uygulaması sebebiyle yıllarca Kürtlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde halk iradesi parlamentoya yansımamış, normal şartlarda milletvekili çıkarabilecek kadar oy alamayan partiler, seçim barajı sebebiyle bölgedeki milletvekili sayılarının büyük çoğunluğunu elde etmişlerdir.

2007 Genel Seçimlerine “Bin Umut Adayları”, 2011 Genel Seçimlerine ise “Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloğu” adı altında bağımsız adaylarla giren Kürt siyasal hareketi ve Türkiye sosyalist hareketinden birçok siyasi parti ve kurum, seçim barajı sebebiyle ulaşabilecekleri milletvekili sayısının çok altında kalmış ancak parlamentoda temsil hakkını kazanmışlardır.

7 Haziran 2015 Genel Seçimlerinde ise omurgasını Kürt siyasal hareketinin ve Türkiye sosyalist hareketinin oluşturduğu Halkların Demokratik Partisi, halk iradesinin tam anlamıyla parlamentoya yansımalarının önüne geçilmesi için uygulanan %10'luk seçim barajını aşmış, %13, 2 oy alarak parlamentoda 80 milletvekili ile temsil hakkı kazanmıştır. Seçim sonuçlarıyla AKP tek başına iktidar kurabilecek çoğunluğunu kaybetmiş ve bunun neticesinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından seçim sonuçları ve halkın iradesi hiçe sayılarak “hükümetin kurulamayacağı” gerekçesiyle 1 Kasım 2015 tarihinde gerçekleştirilmek

üzere erken seçim kararı alınmıştır. Seçim çalışmaları esnasında propaganda hürriyetinin önüne geçildiğine dair birçok örneğin olduğu, seçim gününde ve oy sayımında çok sayıda usulsüzlüğün ve şaibenin gerçekleştiği 1 Kasım seçim sonuçlarına göre AKP tek başına iktidar olabilecek orana ulaşırken HDP ise % 10,76 ile 59 milletvekilini parlamentoya göndermiştir.

11 Eylül 2016'da başlatılan ve demokratik siyasetin tasfiyesi maksadıyla artık bir rejim halini alması için çabalanan kayyım uygulamalarıyla 3'ü büyükşehir belediyesi olmak üzere toplamda HDP'li 94 belediyeye kayyım atanmış ve birçok belediye eşbaşkanı tutuklanıp cezaevine konulmuştur. 31 Mart 2019 tarihindeki yerel seçimlere kadar süren bu "ilk kayyım döneminin" ardından kayyımların elindeki belediye yönetimleri, halk iradesi karşısında yenilmiş ve HDP 65 belediye başkanlığını geri almıştır. Seçim sonuçları dahi henüz tam belli olmadan "ikinci kayyım dönemi" planlarına başlayan mevcut iktidar, seçimin hemen ardından birçok belediye eşbaşkanına mazbatalarını vermeyerek irade gaspının ilk adımını atmıştır. 19 Ağustos'ta başlayan süreçle beraber ise HDP'li 48 belediyeye kayyım atanmış ve çok sayıda belediye eşbaşkanı tutuklanarak cezaevine götürülmüştür.

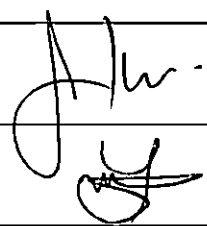
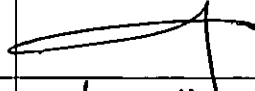
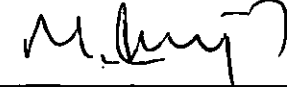
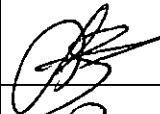
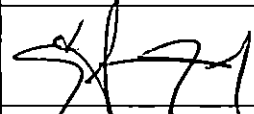
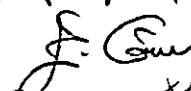
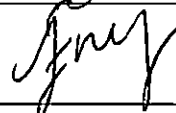
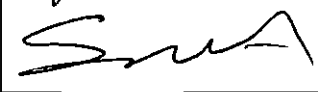
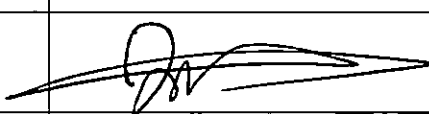
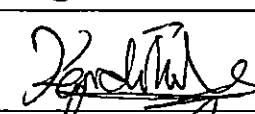
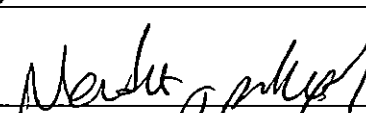
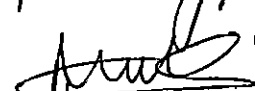
Yerel yönetimlerdeki eşzamanlı bir şekilde parlamentodaki gasplara baktığımızda ise 4 Kasım 2016'da başlayan siyasi darbe sürecinde çok sayıda HDP'li milletvekilinin tutuklandığını, birçoğunun ise Türkiye'de yaşama imkanı kalmadığı için sürgüne gitmek zorunda kaldığını görmekteyiz. Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş, Çağlar Demirel, İdris Baluken, Abdullah Zeydan, Burcu Çelik, Ferhat Encü, Gülser Yıldırım, Selma Irmak, Ayhan Bilgen, Besime Konca, Leyla Birlik, Meral Danış Beştaş, Nihat Akdoğan, Nursel Aydoğan 24 Haziran 2018 genel seçimlerine kadar tutuklanan HDP'li milletvekilleridir.

24 Haziran 2018 genel seçimleri sonrası iktidar, demokratik siyasete ve halk iradesine dönük baskı ve engellemelerine devam etmiş, bu çerçevede de HDP'li Leyla Güven, Musa Farisoğulları ve Ömer Faruk Gergerlioğlu tutuklanıp cezaevine gönderilmiştir.

Bahsedilen tüm bu örneklerin ardından son olarak HDP Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel, dokunulmazlığının kaldırılmasının ardından 3 Eylül 2022'de gayri meşru bir şekilde tutuklanmıştır. Dokunulmazlığının kaldırılması sürecinde kamuoyunu yanıltmaya yönelik iktidar temsilcilerinin dolaşıma soktuğu yalanlar, gözaltı sürecinde de devam etmiş, gözaltına alınma esnasında Güzel'e dönük kolluk tarafından uygulanan işkence görüntüleri, yandaş medya tarafından düzeysiz ve çirkin bir dil ile propaganda malzemesi haline getirilmiştir.

Semra Güzel'in "başını eğmeye" çalışan polislerin tavırlarını, daha önce Orhan Doğan ve İdris Baluken de dahil olmak üzere hukuksuz ve gayri meşru bir şekilde gözaltına alınan seçilmişlere yapılmak istenen muamelelerden çok iyi hatırlamaktayız. Bu görüntüler bize, yaklaşık 30 yıldır Türkiye’de demokratik siyasete ve halk iradesine dönük uygulanan baskıların aynı/benzer olduğunu ve değişmeden devam ettiğini çok açık bir şekilde göstermektedir.

Tüm bunlardan hareketle demokratik siyasetin önündeki engellerin ortadan kaldırılması ve demokrasi kültürünün inşasına dönük gerekli tedbirlerin alınması için Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SIDIK TAŞ	SİİRT	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	